

legelivet»

På disse sidene i Tidsskriftet – legelivet – finner du stoff om legers liv. Her er det presentasjon av arbeidssteder, nyhetssaker, nye doktorgrader, nye spesialister og minneord. Alt samlet på ett sted – så du kan følge enda bedre med.

Elisabeth Swensen.
Foto: Privat

Elisabeth Swensen (f. 1951) er kommuneoverlege og fastlege ved Seljord helsesenter.

«Når legen lever sammen med sine pasienter i et bygdesamfunn over tid, vil begge parter med nødvendighet inngå i mange ulike roller overfor hverandre»

«Ikkje i rute» – er legers fritid mer hellig enn andres?

Min forgjenger og mentor var distriktslege i sin egen hjembygd, der han var født og oppvokst. Jeg tror han må ha kjent alle sine pasienter personlig og vært i slekt med en stor del av dem. Dertil er han en sjenerøs og vennlig mann og ditto lege. Jeg har sjelden hørt ham klage, men hans kolleger spøkte med at han burde få seg et sånt skilt som bussjåførene i Vest-Telemark satte i front-ruten når bussen ikke var i ordinær drift: «Ikkje i rute». Det kunne han klistre i pannen til bruk i det offentlige rom når han hadde fått nok av halvprivate halvkonsultasjoner.

Det kan bli for mye av det leger ynder å kalle «privat mas». Mitt budskap er likevel at det faktisk også kan bli for lite. Etter mer enn en generasjon på samme sted kjenner også jeg de fleste pasientene mine så godt at skillet mellom profesjonelt og personlig er blitt endret. Når legen lever sammen med sine pasienter i et bygdesamfunn over tid, vil begge parter med nødvendighet inngå i mange ulike roller overfor hverandre. I byene, og særlig i de store byene, bor legene ofte i andre strøk enn pasientene sine. Ofte – oftest? – har de forskjellige vaner, ferdes i ulike kretser og handler ikke i de samme butikkene. Treffpunktet er konsultasjonen, der hierarkiet og rollene er entydig definert. Slik lever vi ikke i små samfunn. Riktignok setter taushetsplikten og journalforskriften grenser for hva jeg kan snakke med folk om – eller i beste fall løse enkelt for dem – foran grønnsakdisken på

Spar Flatdal, men det er utenkelig for meg ikke å kunne spørre Anette om hvordan det går med moren hennes, som jeg nettopp la inn på sykehuset, eller svare Olav på om de to prikkene på leggen til sønnen hans ser ut som et huggormbitt.

Da jeg startet som ung lege, var jeg opp-tatt av å skjerme fritiden min. Det viste seg å være unødvendig. Man trenger ikke mye atferdsterapeutisk kompetanse for å lære pasientene hva det er greit å spørre om utenom jobb og hva som hører hjemme på legekantoret. I det samfunnet jeg lever i nå, er dessuten ikke skillet mellom jobb og fritid så godt bevoktet eller ferie så viktig som Aftenpostens reisebilag eller antall søk på Tripadvisor kan gi inntrykk av. Det gjør meg urolig og litt trist når jeg hører en del kolleger snakke i svært store bokstaver om hvor viktig det er å «legge igjen legefrakken på kontoret», som om deres fritid er mer hellig enn for eksempel snekkerens, bilmekanikerens eller barnehagepersonalets. Et fellesskap består av mennesker som forvalter ulik kunnskap, gjør hverandre tjenester og deler med hverandre etter evne og skjønn. Folkeskikk gjelder fortsatt, og de færreste mennesker – i denne sammenhengen pasienter – er uhøflige, invaderende eller plagsomme. Å lage piggetrådgerder rundt sin egen yrkesrolle gjør verden til et mindre sjenerøst sted.

Elisabeth Swensen
elswense@online.no